

Bezpłatny dodatek do „Drwęcy“.

Rok V.

Nowemiasto, dnia 22 października 1931.

Nr. 38

W jaki sposób można ożywić zebranie Kółka Roln.

Na temat sprawności organizacyjnej poszczególnych Kółek Roln. już nieraz rozwodziliśmy się na łamach prasy. Jednakże wskazówki, podane w tych artykułach, nie zawsze były przez zarządy Kółek Roln. zużytkowane. To też mamy do zanotowania fakt, że dużo Kółek Roln. pomimo jak najsprawniejszej akcji z naszej strony i odpowiednich zaleceń wiedzie suchotniczy żywot. Ponieważ zaś dzisiaj, kiedy czasy dla rolnictwa znacznie się zmieniły, kiedy kryzys zaczyna podrywać warsztaty pracy takie, które w niedawnym czasie stały na wysokości swego zadania, musimy dołożyć wszelkich starań, by biedę przezwyciężyć i utrzymać dotychczasowy swój stan posiadania. Ażeby ten cel osiągnąć, musimy przede wszystkim usprawnić naszą organizację zawodową, która jedynie jest kompetentną do przeciwdziałania krzyzowi jako, że opiera się na społeczeństwie rolniczym i zna jego życie najlepiej. Mówiąc o usprawnieniu organizacji, od Kółka Roln. trzeba rozpocząć, gdyż Kółko Rolnicze jest tą komórką najniższą, z której składa się siła naszej organizacji. Jak zatem usprawnić Kółko Rolnicze? Przede wszystkim do sprawności Kółka należy: 1. Liczba członków 2. regularne odbywanie zebrań. 3. Liczba członków na zebraniach. 4. Czynności zarządu kółka i jego członków. 5. Kontakt z Zarządem Powiatowym i Centralą P. T. R.

Jeżeli przypatrzmy się punktowi pierwszemu, to zobaczymy, że wielki wpływ na rozwój Kółka wywiera wielka liczba jego członków. Kółko, które ma dużo członków, zawsze lepiej spełni swoje zadanie. To też obowiązkiem przede wszystkim zarządu Kółka jest starać się o pozyskanie wszystkich rolników do Kółka, na danym terenie mieszkających. Środków do tego jest dużo. Albo rozpisuje się do nieczłonków zawiadomienia o zebraniu albo sąsiad sąsiada pociąga

do Kółka. Każdy członek Kółka powinien postawić sobie za cel zwerbować przynajmniej jednego członka, a rezultat będzie osiągnięty. Drugim sposobem przyciągnięcia więcej członków do Kółka są jego zebrania. O ile zebrania są ożywione — to członkowie chętnie na nie przychodzą, a każdy nowy przybyły gość, widząc, że na zebraniu omawiane są ciekawe rzeczy, również zapisuje się do Kółka. Zatem obowiązkiem zarządu jest dołożenie starań, by zebrania uczynić interesującymi. W jaki sposób uczynić zebranie interesującym, o tem już nieraz pisaliśmy. Nie od rzeczy jednak będzie, jeżeli tu na niektóre rzeczy zwrócimy uwagę. Otóż najpierw w ciągu całego miesiąca członkowie zarządu odkładają sobie wszystkie rzeczy ciekawe z pism rolniczych, książek i wiadomości, które zasięgnęli w Tow. Roln. wzgl. gdziekolwiek indziej, byle tylko były prawdziwe. W ciągu miesiąca uzbiera się tyle materiału, że nawet nie będzie można go na zebranie przerobić. Materiał, zebrany przez członków zarządu, będzie w odpowiedni sposób posegregowany na zebraniu zarządu, które powinno się odbyć dzień przedtem, wzgl. pół godz. przed zebraniem Kółka Roln. Ustalony będzie odpowiedni program zebrania i po zagajeniu trzeba stopniowo materiał ten przerobić. W praktyce wygląda to tak: Prezes zagaja zebranie pochwaleniem katolickim, odczytuje porządek obrad, (który podaje członkom do przyjęcia). Następnie, po stwierdzeniu obecności członków, sekretarz odczytuje protokół z ostatniego zebrania (który prezes, podaje również do przyjęcia). Następnie prezes wzgl. ktokolwiek inny, przez zarząd Kółka upoważniony, wygłasza wykład, odczyt etc. Po wykładzie powinna się odbyć dyskusja. Nie wolno w dyskusji poruszać spraw innych, nie objętych referatem. W dalszym ciągu prezes podaje do wiadomości najważniejsze komunikaty. Po komunikatach następują wolne wnioski. Tu mogą kolejno zabierać głos poszczególni członkowie. Zarząd Kółka powinien czuwać nad tem, by jeden przez drugiego na zebraniu nie gadał, gdyż

wtenczas zrobi się bóżnica żydowska, zamiast kulturalnego zebrania Kółka. Na każdym zebraniu powinien prezes zapytać obecnych, czy kto do Kółka nie chce przystąpić. Poza tem powinien na każdym zebraniu upominać członków, by regulowali swoje składki członkowskie. Na tem zebraniu po wyczerpaniu porządku obrad się zamyka. Sekretarz Kółka powinien zaraz na zebraniu prowadzić protokół, w którym należy zapisać przedewszystkiem wszystkie ważniejsze momenty obrad, szczególnie zaś powzięte uchwały. Protokół taki należy niezwłocznie odesłać przez Instr. i Sekr. Pow. PTR. do Centrali PTR. Prezes powinien dopilnować tego, by każdy protokół odesłany został, gdyż zdarza się często, że protokołów wogóle się nie wysyła. W razie niemożności przybycia na zebranie prezesa powinien tenże delegować zastępcę, któremu winien zdać cały w ciągu miesiąca zebrany materiał do rozpraw. Nie wolno pozostawić prezesowi zebranie na łasce losu. Niejednokrotnie zdarzało się tak, że prezes sobie wyjechał, członkowie się zeszli, lecz nie było o czem mówić i się z niczem rozeszli. Takie postępowanie zraża członków, nie dziw więc, że na przyszłe zebranie stawiało się mniej, a jeżeli to kilkakrotnie miało miejsce, zniechęcają się nietylko członkowie Kółka, ale i Zarządu. Kółko takie poczyną upadać. Każdy członek zarządu w swoim zakresie powinien się starać o to, ażeby na zebraniu coś poruszyć. Skarbnik Kółka powinien dbać o kasę, nietylko Kółka, ale i Towarzystwa.

W tym celu powinien przyciskać tych członków, którzy zalegają z opłatą składki. Jeżeli nie da się składki ściągnąć na zebraniu, powinien skarbnik pomyśleć o tem, w jaki sposób możnaby składkę ściągnąć inną drogą. Niektóre Kółka robią to w ten sposób: wybierają dwóch lub trzech członków, dają im listy i każdy obejdzie przydzielonych mu członków w dom, ściągając składki. Ten sposób jest już wypróbowany i da dobre rezultaty. Na zebranie nie zawsze członkowie zabierają ze sobą pieniądze, natomiast w domu łatwiej można poszczególnego członka nadusić. Sposób ten narazie, dopóki nie ma pełnego zrozumienia wśród członków dla opłaty swojej składki członkowskiej, powinien być stosowany w tych wszystkich Kółkach, gdzie członkowie ociągają się z opłatą składki członkowskiej. Bibliotekarz powinien zaś dbać o bibliotekę kółkową, którą powinien przynosić na każde zebranie Kółka celem wymiany książek. Powinien starać się o to, by żadna książka nie zginęła, by książki nie były zniszczone etc. Każdy bibliotekarz jest odpowiedzialny za bibliotekę Kółka. Bibliotekarz, który zostanie nowo obrany na walnem zebraniu, powinien przejąć bibliotekę od poprzedniego bibliotekarza w całości, za każdą zaginioną książkę odpowiada poprzedni bibliotekarz, zaś po przejściu nowy.

Zarząd Kółka powinien się też starać od czasu do czasu o prelegenta.

Każde Kółko powinno prenumerować „Kłosa”. Poza tem zarząd Kółka powinien utrzymywać jak najściślejszy kontakt z zarządem powiatowym, informować go o swoich poczynaniach i o bolączkach rolników, co i jak należałoby robić, aby ulżyć doli rolniczej. Dalej powinien się zarząd Kółka troszczyć o to, aby wszystkie akta Kółka trzymane były w porządku. Nie powinno się niszczyć różnych potrzebnych pism etc. Lepiej oddać stare korespondencje do biblioteki kółkowej. Jeżeli chodzi o zamówienie towarów, to zazwyczaj bywa tak, że prezes sprowadza to pod swoim adresem. O ile następnie jeden czy więcej członków towaru nie odbierze, prezes może być narażony na straty. Najlepiej praktykować w ten spo-

sób, że wybiera się komitet z dwóch, trzech członków, którzy zajmują się sprowadzeniem i rozprowadzeniem towarów. Każdy członek, chcący skorzystać z zakupu powinien podpisać odpowiednie zobowiązanie ewt. o ile jest majątkowo słaby, odpowiednio sytuowany, stawić majątkowo odpowiedzialnych zyrantów. O ile w ten sposób postępować się będzie, Kółko będzie wolne od zarzutu, że narażo kogoś na straty. Dziś nie można polegać li tylko na słowie — słowo zazwyczaj nie wiele znaczy, dziś trzeba się prawnie zastrzec, by nie pieczętować za innego. Zarząd Kółka powinien też ściśle przestrzegać apolityczności Kółka. Nie pozwolić przemawiać takiemu członkowi, którego przemówienie tchnie polityką. Kółko musi być zupełnie apolityczne, nie tylko na papierze, ale i w czynie.

J. K.

Każdy rolnik-hodowca powinien przystąpić do Spółdzielni Zbytu Trzody Chlewnej i Bydła na powiat lubawski z siedzibą w Nowemmieście sp. z o. odp.

Jeden udział wynosi 25 zł, wpisowe 5 zł.

Zgłoszenia przyjmuje zastępca przewodniczącego w Instruktorjacie i Sekretarjacie Pow. PTR. w Nowemmieście i Lubawie.

Wapnowanie roli i łąk.

Rolnik może wapnować swoją kwaśną, mało czynną glebę dwa razy w roku albo wiosną albo jesienią. Jesień nadaje się, ze względu na dłuższy czas wypoczynku gleby, bardziej do tego celu niż wiosna. Nauka stwierdza, iż wapno powiększa przepuszczalność gleby. Zlewne ziemie pod wpływem wapna zmieniają się do niepoznania. Ziemie ciężkie i bardzo spoiste zmieniają się również, wapno bowiem przenika cząsteczki gleby, wnika w głąb i przez to spoistość i zwięzłość gleby zmniejsza się.

Bakterje dla rolnika dobroczynne, bez których vegetacja świata roślinnego byłaby niemożliwością, mogą przejawiać swoją czynność tylko w warunkach nie kwaśnych, a więc na glebach zwapnowanych lub z natury posiadających pewne procenty wapna, wystarczające do normalnego procesu życiowego gleby.

Wapno znacznie przyspiesza rozkład substancji organicznych w oborniku i próchnicy w glebie.

Nie należy wapnować pól niedawno nawiezionych obornikiem lub też wywozić obornik na świeżo wapnowane pola. Wapnować jesienią, a obornik wywozić wiosną, przytem pamiętać należy, iż, używając do gleby soli potasowych, zmniejszamy naturalną zawartość wapna w roli, a to na skutek chemicznych reakcyj.

Wapno należy układać na polu, przeznaczonem do wapnowania, w niewielkie kupki i zaraz pokrywać ziemią. Wilgoć, która znajduje się w ziemi, powoli wpłynie na t. zw. lasowanie się wapna. Po paru tygodniach zupełnie zlasowane wapno należy rozrzucić po polu i płytko przyorać lub przykryć kultywatorem. Można również ułożyć wapno na jedną kupę i zlasować przez polanie wodą. Zyskuje się (przez to na czasie, gdyż wtedy wapno można już na drugi dzień rozsiewać siewnikiem. Wapno mielone jest nieco droższe od wapna w bryłach, ale zato mniej kłopotliwe w użyciu.

Na lekkie ziemie bardzo odpowiedni jest margiel. Dzięki zawartości gliny, nadaje on glebie więcej

spoistości i przez to stwarza lepszą strukturę, jednak na proces wietrzenia i rozkład próchnicy działa mniej energicznie od wapna palonego. Marglować można tylko w okresie jesienno-zimowym. Margiel, zawierający mniej niż 25 proc. węgla wapniowego, nie nadaje się do wapnowania, gdyż słabe działanie jego nie opłaca kosztów zwózki. Margiel należy stosować w dużych ilościach. Margiel napływowy zawiera nieraz bardzo znaczne ilości węgla wapna, znajduje się na łąkach i pod pokładami torfu. Wobec tego, iż mniej zawiera gliny, mniej przez to nadaje się do gleb lekkich, niż margiel zwykły.

Synu rolnika!

Wstąp do Kółka Rolniczego i uczęszczaj na zebrania. Składki żadnej nie płacisz. Wszystka młodość rolnicza do Kółek Rolniczych!

KOMUNIKATY

Komunikujemy członkom naszym, że urządzona zostanie u p. Ludwika Twardego w Targowisku stacja knura kopolacyjnego. Knur pochodzi z chlewni Szkoły Rolniczej w Samplawie i nosi oznaczenie nr. uch. lew. 6 pr. 16. Rasa knura krzyżówka niemiecko-angielska.

Z powyższej stacji powinni korzystać wszyscy rolnicy z Targowiska i okolicy.

Do Zarządów Kółek w sprawie nadsyłania protokółów zebrań Kółek oraz spisów ubezpieczonych w PSU.

Niniejszem podajemy do wiadomości Zarządów Kółek, iż obowiązkiem zarządu jest dbać o dobro Kółka, o wykorzystanie wszystkich możliwości, dostępnych dla zorganizowanych rolników. W tym celu należy:

1. Aby Centrala P. T. R. miała możność badania żywotności pracy w Kółku oraz poznać jego potrzeby, należy dopilnować, aby protokół z każdego zebrania miesięcznego był wysłany (najpóźniej w 7 dni po zebraniu) do Centrali P. T. R. Toruń, ul. Królowej Jadwigi 20.

2. Do dnia 1 listopada należy nadesłać do Centrali P. T. R. spis członków Kółka, aby organizacja, świadoma swej siły organizacyjnej, mogła pracować tem wydatniej dla dobra rolnictwa.

3. Również do dnia 1 listopada należy nadesłać do Centrali P. T. R. w Toruniu spis członków ubezpieczonych w Pomorskiem Stowarzyszeniu Ubezpieczeń, abyśmy mogli dla tych członków uzyskać opusty od premji za 1931 r.

Zważywszy, iż Zarząd Kółka jest odpowiedzialny za straty spowodowane uchybieniem w wykonaniu swoich obowiązków, prosimy o dopilnowanie wykonania powyższych oraz nieprzekraczania wskazanych terminów.

Dyrekcja P. T. R.

Rolnicy!

Posyłajcie synów Waszych do Szkoły Rolniczej w Samplawie.

Kurs rozpoczyna się z dniem 1 listopada rb.

Odezwa do rolników powiatu lubawskiego w sprawie Szkoły Rolniczej.

W dniu 3 listopada rb. rozpoczyna się nauka w Szkole Rolniczej w Samplawie, lecz, jak dotychczas, niewielu jest nowo zgłoszonych kandydatów do tej szkoły. Czyżby to miało świadczyć, że Szkoła Rolnicza jest już niepotrzebna rolnikom? Prawda, są ciężkie czasy i niejedyn gospodarz ledwie że dysze pod ciężarem tych krytycznych stosunków, lecz mimo wszystko rolnicy powiatu lubawskiego powinni sobie postawić za punkt ambicji, ażeby szkołę tę utrzymać i nie doprowadzić do jej zamknięcia. A stałoby się napewno wtedy, gdyby frekwencja uczniów była za małą. Bo jeżeli zostałyby zwinione dotychczasowe kursy gospodarstwa domowego z powodu małej liczby uczniów, to samo stanie się niewątpliwie i ze szkołą męską, gdy liczby uczniów będzie niedostateczną.

A chyba nikt ze światłych rolników nie powie, że oświaty rolniczej nie potrzeba nam w dzisiejszych czasach, bo przeciwnie, dziś jeszcze więcej, aniżeli dawniej, rolnik musi być odpowiednio przygotowanym do swego zawodu. Szczególnie zaś potrzebuje rolnik tego przygotowania pod względem hodowlanym, gdyż hodowla zwierząt domowych jest o wiele trudniejszą, niż produkcja roślinna. Gdy tedy Szkoła Rolnicza w Samplawie, posiadająca rasowe bydło, świnię i owce, może przygotować w tym kierunku nie tylko teoretycznie, lecz, co niemniej jest ważnem, może umożliwić każdemu uczniowi zdobycie praktycznych wiadomości, powinni się zgłaszać jak najliczniej synowie rolników do tej szkoły. Dodać zaś należy, że z istnienia Szkoły Rolniczej odnoszą korzyści rolnicy nie tylko osobiście, dla siebie samych, pod względem duchowym, lecz także i materialnie korzystają rolnicy z tej szkoły przez zaopatrywanie się w lepszy materiał, jakiego Szkoła ta dostarcza ze swego gospodarstwa rolnego. Niech więc wszyscy rolnicy korzystają z tej szkoły i zarazem podtrzymują jej istnienie.

Do Zarządów Kółek Rolniczych PTR. w sprawie kalendarza rolniczego — notatnika na 1932 r.

Na 1932 r. wydany będzie przy współudziale Pomorskiego Towarzystwa Rolniczego, Wielkopolskiego T-wa Kółek Rolniczych, Pomorskiej Izby Rolniczej oraz Wielkopolskiej Izby Rolniczej — kalendarz rolniczy — notatnik, o jaki rok rocznie dopominali się nasi członkowie.

Kalendarz ten zawierać będzie oprócz odpowiednio ułożonych rubryk, potrzebnych do zapisek gospodarczych — treściwie opracowane wskazówki z każdego działu gospodarstwa rolnego. Cena tego kalendarza wynosić będzie około 2 zł w kartonowej oprawie, 2,50 zł w oprawie płóciennej i 3 zł w oprawie skórzanej.

Zgłoszenia przyjmuje Centrala PTR. w Toruniu, ul. Królowej Jadwigi 20 oraz Instruktorjat i Sekretariat powiatowe PTR.

Nadmieniamy, że przy zakupie większej ilości egzemplarzy za każde 10 kalendarzy otrzyma Kółko jeden darmo.

Dyrekcja P. T. R.

w sprawie wynagrodzenia robotników rolnych w gotówce w okresie zimowym 1931/32 r. służbowego od 1. X 31 do 31. III. 32 r. w myśl Orzeczenia Nadzwyczajnej Komisji Rozjemczej z dnia 30. XII. 30 r.

Służba wiejska:

Dziewczęta i chłopcy od 14—16 lat miesięcznie	15,— zł.
Dziewczęta i chłopcy od 16—18 lat miesięcznie	20,— zł.
Dziewczęta ponad 18 lat miesięcznie	25,— zł.
Parobcy od 18—21 lat miesięcznie	30,— zł.
Dziewczęta, które krów nie doją otrzymują o 3 zł mniej miesięcznie.	

Zapisujcie się

na kursy rolnicze im. Stanisława Staszycy.
Rok szkolny rozpoczyna się z dniem 1 listopada r. b.

Ilość jaj, zbieranych w Polsce.

Jesteśmy jednym z krajów produkujących jaja w dużej ilości i wywożących ten towar za granicę w ilości około 6000 wagonów rocznie. Jest to ilość bardzo znaczna w naszym bilansie handlowym. W stosunku jednak do krajów zachodnio-europejskich spożywanie wewnętrzne jaj w Polsce jest stosunkowo bardzo małe i w żadnej mierze nie idzie w parze z wywozem. Jest to poważna bolączka, gdyż opieranie produkcji jaj przeważnie na możliwościach wywozowych jest błędem i należy dbać o wzmoczenie spożywania wewnętrznego kraju. Wychodząc z tego założenia, „Centralny komitet hodowli drobiu” na zebraniu delegatów organizacji rolniczo-hodowlanych uchwalił konieczność rozwinięcia propagandy na rzecz spożywania jaj wewnątrz kraju. W tym celu będzie wydany szereg plakatów, ulotek itp. oraz artykułów propagandowych zarówno w prasie rolniczej, jak i codziennej. Celowe te poczynania należy poprzeć usilnie. Wspólny wysiłek wszystkich organizacji rolniczych może dać wkrótce wynik pomyślny, na czym skorzysta zarówno producent, jak i konsument, zachęcony do spożywania tego wysoce cennego artykułu pierwszej potrzeby.

Zwiększony zbiór ziemniaków.

Główny Urząd Statystyczny dokonał prowizorycznego obliczenia zbioru ziemniaków w 1931 r.

Według obliczenia tego, zbiór ziemniaków w Polsce wynosiłby 326,6 milionów kwintali czyli o 5,7 proc. więcej, niż w roku ubiegłym.

Obliczenie powyższe, oparte na podstawie szacunku korespondentów rolnych, jest prowizoryczne i może różnić się od obliczeń ostatecznych, przeprowadzanych na podstawie rejestracji.

Zamówienia

na kieszonkowy kalendarz rolniczy „Notatnik”
na rok 1932 przyjmuje Instruktorjat i Sekretarjat P. T. R.

Mnożenie krzaków porzeczkowych i agrestowych za pomocą rozsadzania.

Najlepszą do tego porą jest jesień! Na nowe krze wybierać osadki młode, słabe, proste, długości 10—20 cm. i odkroić je przy dolnym oczku, tak, aby owe oczko bez uszkodzenia gałązki kory zostało na odsadzku. Trzeba używać do tego bardzo ostrego noża. Gałązki te zasadzić zaraz, rzędami, w odległości 15 cm. na zagony dobrze, ale nie świeżo uprawione i umierzwiowane w cieniu. Ziemia powinna być krótko przedtem przekopana, aby była pulchną i miękką. Gałązki wsadzić do połowy lub do $\frac{3}{4}$ ich długości, przycisnąć naokoło ziemię i polać potem wodą. Na roli ciężkiej nie zawsze się przyjmuje, mianowicie, jeżeli są za głęboko włożone. Najlepiej więc wyjąć ziemię za ciężką na 1 stopę głębokości, pomieszać ją z lżejszą, dobrze uprawioną oraz z piaskiem rzeczonym i znowu wsypać na zagon.

W zimie trzeba zakryć zagony krótkim, suchym nawozem.

Środek na brodawki u koni i bydła.

Najlepszym na to lekarstwem jest monochlor octan. Rozpuścić to w małej szklance wody i małym pędzelkiem zwilżyć brodawki dwa razy na dzień. Sierść odrasta na nowo. Płyn ten postawić w ciemnym miejscu i strzec się starannie, aby nie prysnął na palce.

Świnie podczas tuczenia muszą pozostawać w chlewie.

Im spokojniej siedzą, tem lepiej i prędzej tuczą się — nie trzeba je więc nietylko wcale niewypędzać, ale nadto trzymać w chlewach ciemniejszych, niż zwykle.

Jak uchronić postronki przed nasiąkaniem wilgocią?

Postronki od wilgoci zabezpieczamy wcieraniem mieszaniny, składającej się z 1 części łożu, 2 części konopnego oleju. Mieszaninę wciera się wełnianą szmatką tak długo, aż postronki przestaną nią nasiąkać. Po kilkakrotnym powtórzeniu tego zabiegu postronki będą odporne na wpływy atmosferyczne. O ile postronki są zabłocone, nie należy ich myć w wodzie, lecz powiesić, by wyschły, a następnie błoto usunąć i szczotką dobrze wyszczotkować i potem dopiero natrzeć łożem.

Bibliotekarze kółkowi!

Utrzymujcie w porządku biblioteki kółkowe.
Wymianę książek powinno dokonywać się na każdym zebraniu Kółka Roln

ZEBRANIA KÓŁEK ROLNICZYCH

w dniu 25 października 1931.

Grodziczno o godzinie 11,30.	
Ostaszewo	14-tej.
Jamielnik	16-tej.
Radomno	16-tej.
N. Brzozie	12-tej. Przybędzie prelegent.

Zielkowo. Zebranie w dniu 24 X. rb. o godz. 18,30 wieczorem w lokalu szkolnym, przybędzie prelegent. Prosi się o liczny udział.